

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. IV. Solvuntur argumenta contra statum puræ naturæ, ex miseriis
corporis desumpta,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

Unde illa est actuum humanorum norma securissima; imò eam sectari, est Dei artem & sapientiam naturæ conditricem sequi, ut docet Augustinus lib. 3. de libero arbit. cap. 15. lib. 4. contra Julian. cap. 14. & pluribus aliis locis: Ergo si concupiscentia à natura pura, & nullo peccato viriata, prodiret, liceret omnes ejus motus & desideria sequi.

71 Respondeo negando sequelam Majoris. Ad cujus probationem dico, naturam bonam, agendo prout bona est, non posse naturaliter declinare in malum; sicut arbor bona, quatenus est bona, non potest malos fructus facere: natura tamen bona, prout defectibilis, potest aliquid malum facere; natura enim primorum parentum, & Angelorum qui peccarunt, bona erat, & à Deo condita, nulloque vitio depravata, antequam peccarent, & tamen peccatum ab illa prodiret. Unde quando dicitur, quòd natura est regula actuum humanorum, & quòd eam sequi, est sequi artem & sapientiam Dei eam condentis, hoc non debet intelligi de natura quomodocumque spectata, sed spectata ut rationalis est, & prout dicitur id quòd ipsi qua rationali consentaneum est, seu quòd rectè rationi convenit, quòd que à Deo ejus conditorie intenditur & approbatur.

72 Septimum argumentum: Non est congruus ordo naturæ; ut pars inferior rebellet contra superiorem, eique dominetur: At hoc contingeret in statu naturæ puræ, si in eo esset rebellio concupiscentiæ, contra rationem; nam cum sine gratia voluntas non possit resistere motibus concupiscentiæ, in statu naturæ puræ (ubi omni gratiæ auxilio destituta esset) sub dominatu concupiscentiæ, captiva teneretur, & careret libertate inde evadendi, & assurgendi ad amorem boni: Ergo in statu naturæ puræ, non esset rebellio concupiscentiæ contra rationem.

73 Respondeo non esse ordinem naturalem, id est naturæ rationali consentaneum, ut pars inferior pugnet & rebellet contra superiorem, multò que minus ut ei dominetur, sed hujusmodi pugnam oriri ex imperfectiōne naturæ, & defectum quemdam illius esse, ut supra diximus: dominatum verò appellari, quando contingit, oriri ex vitio & defectu voluntatis illi succumbentis, & minus efficaciter utentis jure & potestate quam habet cohibendi motus appetitūs inferioris, aut saltem non illis consentiendi: quam potestatem haberet in natura pura, per peccatum minimè corrupta, & nunc etiā in hoc statu naturæ lapsa habet interdū sine auxilio gratiæ, quando motus illi non sunt adeò vehementes & importuni; si autem vehementiores essent, eos in statu puræ naturæ, cum auxilio speciali ordinis naturalis, posset comprimere, aut saltem eis non consentire, ut dicemus in Tractatu de gratia.

74 Ad id quòd hanc rebellionem appetitūs sensitivi contra superiorem Deus permittit in homine, ex intentione plurium bonorum quæ ex ea eveniunt, si ei resistatur: ex ea enim homini suppeditatur occasio generosius exercendi virtutem, eamque efficiendi majori laude & præmio dignans. Sic dici solet hominum puritas esse laudabilior quam Angelorum: quia quòd periculosius est certare, eò illustrior existit victoria. Unde Ambrosius lib. de viduis: *Supergreditur virginitas conditionem humana natura, per quam homines Angelis assimilantur: major tamen est gloria hominum quam Angelorum, Angeli enim sine carne vi-*

S. IV.

Solvuntur argumenta contra statum puræ naturæ, ut miseris corpori desumpta.

Jansenius lib. 3. de statu naturæ cap. 6. & pluribus sequentibus, contendit non potuisse affligi naturam humanam miseris corporis, quibus nunc affligimur, antequam per peccatum id promeruerit; adeòque non potuisse hominem creati in puris naturalibus, obnoxium morti, & morbis, laboribus, doloribus, aliisque vitæ hujus incommodis. Quòd tam certum esse dicit in doctrina Augustini, ut ei nitatur tota illius disputatio adversus Manichæos & Pelagianos, tanquam basi capitali & præcipuæ, quæ subtrahitur, doctrinam quam adversus illas pestes tradidit, tueri ab ineptis, absurditatibus, paralogismis, periculisque falsitatibus, impossibile sit. Unde

Primum ac præcipuum ejus argumentum proponi potest. Non est justum hominem affligi morbis, doloribus, & morte, nisi hæc per peccatum promeruerit: At homo in pura natura careret peccato, etiam originali: Ergo in justum esset illum in eo statu, mortem, morbos, & alias corporis miseras experiri. Minor est certa, Majoris verò supponit Jansenius quasi ex lenotam, cum manifestum sit, quòd nullum malum advenire debeat creaturæ rationali, nisi ex ipsius culpa. Unde Augustinus lib. 3. de libero arbitrio cap. 9. *Si peccatus detrahitur, miseria perseverat, aut etiam peccata præcedit, rectè deformari dicitur ordo atque administratio universitatis.*

Secundum petitur ex Scriptura, quæ specialiter affirmat mortem non esse à Deo, sed à peccato, Sapient. 1. *Deus mortem non fecit, impij autem manibus & verbis acceperunt illam:* ad Rom. 5. *per peccatum mors.* At si illa esset homini naturalis, eique in statu naturæ puræ fuisset obnoxius, Deus qui est author naturæ, esset etiam mortis author, verèque dici posset fecisse mortem: Ergo mortis homini naturalis non est.

Tertium sumit ex Augustino, qui in libris contra Julianum, & alibi sæpe contendit Pelagianos cogoscere debere homines esse natos in peccato originali, ex eo quòd sint subiecti morti, morbis, doloribus, & aliis miseris corporis. Quòd etiam argumento interdum utuntur Doctores Scholastici, ut S. Bonaventura in 2. dist. 30. D. Thomas 4. contra Gentes cap. 52. Hieronymus Savanarola in Triumpho Crucis lib. 3. cap. 9. & alii, qui ex morte, morbis, aliisque miseris in humano genere regnantibus, colligunt datum originale peccatum: hic verò discursus non concluderet, sed sponte sua caderet, & in fumum & aeram evanesceret, si homo in statu puræ naturæ, in quo peccato originali careret, iidem miseris foret obnoxius: Ergo idem quòd prius.

Hæc sunt præcipua fundamenta Jansenii, quæ ex principiis supra statutis facile dilui possunt. Ad primū respondetur, miserias & afflictiones corporeas duplicis esse generis: quædam sunt defectus naturales consequentes ex ipsa hominū natura, seu materia ex qua constant, ut sunt motus, & mors corporea: aliæ verò sunt homini præternaturales, ut pœna combustionis æternæ. Hæc secundas Deus nemini infert sine ejus culpa, unde de his intelligi debet Augustinus, cum docet

inobediens esse creaturas rationales, nullius peccati
 tunc, malis a flagiti, & cum ait: Si peccati detractio
 formata perferat, aut etiam peccata procedit, recte de-
 formata dicitur ordo atque administratio universitatis.
 Præterea vero possunt homini advenire absque
 culpa, subindeque in statu puræ naturæ reperiri:
 cum quia Deus non tenetur cursum naturæ, &
 actionem causatum naturalium impedire, ut
 creaturæ, etiam rationales, sint liberæ ab omni
 malo, quasi (inquit Augustinus) essent summum &
 incommutabile bonum: tum etiam, quia ex creatu-
 ratione, etiam rationalium, limitatione & men-
 sura in suis bonis, & ex infirmitatibus ac imper-
 fectionibus naturalibus, plurima redundant
 bona ad pulchritudinem universi, & ad com-
 mendationem omnipotentis & sapientis Dei:
 ut egregie declarat Augustinus Epistola vigesi-
 ma octava, quæ est ad Hieronymum, ubi lo-
 quens de immatura innocentium morte, quâ
 nihil videtur acerbius in ordine universi, docet
 ea relacere mirabilem divinæ providentiæ
 harmoniam & concentum; unde ad hoc inten-
 tum refert hæc verba Isaïæ quadragesimo octa-
 vo, juxta editionem Septuaginta Interpretum:
 Deus profert numerosè saculorum, id est cum harmonia
 & concentu providentiæ suavissimo; & subdit:
 Quis homo faciens carminis artifex, novit quas quibus
 musa vocibus tribuat, ut illud quod canitur decedenti-
 bus ac succedentibus sonis, pulcherrimè currat ac tran-
 sit, quando magis Deus, cujus sapientia per quam fecit
 omnia longe omnibus artibus preferenda est, nulla in na-
 tura uolentibus & occiditibus temporum spatia, qua
 tanquam syllaba ac verba ad particulas huius saculi per-
 tinent, in hoc labentium rerum tanquam mirabili can-
 tione, vel brevis vel productius, quam modulatio præco-
 gnita & præposita deposuit, præterire permittit? Qui-
 bus verbis eleganter declarat, aliquam esse pul-
 chritudinem universi, quod creaturæ aliæ aliis
 succedant, subindeque primæ intereant, ut se-
 cundæ subsequantur: interitus autem non potest
 necratis sensu præditis evenire sine dolore,
 quia alteratio est via ad interitum, & alteratio
 fit cum dolore: Ergo nulla est inordinatio in u-
 niverso à Deo condito, quod homines, etiam
 innocentes, moriantur, & morituri patiuntur
 dolores sibi naturales. Imò potius in hoc relu-
 cet mirabilis ordo ac ineffabilis divinæ provi-
 dentiæ suavitas: Nam minus illius est perduce-
 re homines ad finem ad quem ordinantur: At
 tolerantia dolorum & miseriarum, quas homi-
 nes in statu naturæ puræ experirentur, ad hunc
 finem conducere; cum esset eis occasio exer-
 cendæ virtutis, & augendæ beatitudinis natu-
 ralis, ac quietendæ in termino, per meritum pa-
 tientiam in statu viæ exercitæ: Ergo, &c.

Ad do, quod creaturæ irracionales, etiam in-
 nocentes, ut volucres, & agni innocentes, licet nul-
 lus peccati sint reæ, tamen pariuntur dolores, &
 mortem, quia hæc est conditio naturalis corpo-
 ris quo constant: Sed corpus humanum ejus-
 dem est naturæ & constitutionis, ac corpora a-
 nimantium: Ergo etsi in statu puræ naturæ, ho-
 mo esset omnis peccati, etiam originalis, ex-
 pers, nihilominus morbis, doloribus, morti, &
 aliis miseris & defectibus naturalibus esset ob-
 noxius.
 Ad secundum argumentum ex Scriptura de-
 sumptum, respondeo verè dici Sapientis pri-
 mo, Deum non fecisse mortem: quia, ut addit
 capite sequenti, Deus creavit hominem inextermi-
 nabilem, unde à diaboli mors intravit in orbem ser-

A ratum: id est, cum Deus hominem immortalita-
 tis beneficio donasset, nunquam detractus, si
 homo à peccato, ut facillimè poterat, abstinuis-
 set; ipsiusque intentio esset, ut non peccaret, &
 semper viveret homo; idcirco mors contra ip-
 sius Dei intentionem, ex hominis peccato &
 invidiâ diaboli inducta est, illo gratuito benefi-
 cio in pœnam peccati subtrahendo. Ita Divus Tho-
 mas prima secundæ, quæstione octuagesima
 quinta, articulo sexto, ad finem corporis articu-
 li, & lectione tertia in caput quintum Epist. ad
 Romanos ubi exponens verba illa Apostoli: Per
 peccatum mors: subdit: Natura humana dupliciter po-
 test considerari, uno modo secundum principia intrinseca:
 & sic mors est ei naturalis: unde Seneca in lib. de remediis
 fortuitorum, ait quod mors natura est hominis, non pœ-
 na. Alio modo potest considerari natura hominis, secun-
 dum quod per divinam providentiam fuit ei per justi-
 tiam originalem provisum: qua quidem iustitia erat
 quadam rectitudo, ut mens hominis esset sub Deo, & in-
 feriores vires sub mente, & corpus sub anima, & omnia
 exteriora sub homine: ita scilicet quod quandiu mens ho-
 minis Deo subderetur, vires inferiores subderentur ratio-
 ni, & corpus animæ, indeficienter ab ea vitam recipiens,
 & exteriora homini, ut scilicet omnia servirent, & nul-
 lum ex eis nocumentum sentiret. Hoc autem providentiæ
 divinæ disposuit, propter nobilitatem animæ rationalis,
 quæ cum naturaliter sit incorruptibilis, & debatur ei in-
 corruptibile corpus: sed quia corpus quod est contrariis
 compositum, oportebat esse organum sensû, & tale cor-
 pus secundum naturam suam incorruptibile esse non po-
 test, supplevi: potentia divinâ quod deerat natura huma-
 na, dans animæ virtutem continendi corpus incorrupti-
 biliter: sicut faber, si posset, daret ferro ex quo cultellum fa-
 bricatur, virtutem ut ruginem nullam contraheret; Sic
 ergo postquam mens hominis per peccatum est à Deo a-
 versa, amisit virtutem continendi inferiores, & etiam
 corpus, & exteriora: & sic incurrit mortem naturalem
 à causis intrinsecis, & violentiam ab exterioribus nocu-
 menti.

D Ad tertium dicendum est, Divum Augusti-
 num & alios sanctos Patres, probantes contra
 Pelagianos existentiam peccati originalis, ex
 morbis, doloribus, morte & aliis miseriis, in hu-
 mano genere regnantibus, supponere traditio-
 nem fidei & Scripturæ, quæ docet primum ho-
 minem, integritatis, immortalitatis, & indolen-
 tiæ beneficio à Deo fuisse donatum, cum pacto
 seu promissione ea dona & privilegia transfe-
 rendi in posteros, si non peccaret; unde cum
 Deus non sit injustus, seu infidelis, & deficientis
 promissis suis, ex morte, doloribus, morbis, aliis-
 que miseriis, quæ Adæ filii ab ipso nativitatibus
 suæ puncto experiuntur, rectè à posteriori col-
 ligunt, aliquod Adæ peccatum occasionem Deo
 dedisse, ad auferenda ipsi & ejus posteris ea do-
 na, quæ liberaliter & gratuito ipsis concesserat.
 Patet enim (inquit Prosper) culpa, ubi non latet pœ-
 na, & societas peccati, convincitur de communionis sup-
 plij.

E Similiter sanctus Thomas agens cum Genti-
 libus, solâ Dei providentiâ suppositâ, ex iisdem
 defectibus & miseriis in humano genere repu-
 gnantibus, valdè probabiliter colligit originale
 peccatum: licet enim hominem in puris natura-
 libus creati, subit divinæ potentis, nullique al-
 teri ejus attributo repugnet: minus tamen decet
 suavem ejus providentiam, quâ secundum le-
 gem ordinariam creaturas administrat; & quâ
 singulis perfectionibus congrua perfectibilia
 præparat: juxta quam proinde animæ rationali

Contra
 Collat.
 cap. 2.
 82

naturaliter incorruptibili debebatur aut corpus A
 similiter incorruptibile, aut saltem virtus conti-
 nendi corpus incorruptibiliter, supra naturæ suæ
 conditionem: unde attentâ tali congruitate, &
 suavi Dei providentiâ, Deus ex se nunquam
 creasset hominem in statu, in quo morti, dolori-
 bus, morbis, aliisque miseriis esset obnoxius, sub
 indeque hujusmodi defectus & miseriæ sunt indi-
 cicia quædam & signa, seu argumenta probabi-
 lia originalis peccati. Quare sanctus Doctor lo-
 co in objectione citato, sic concludit: Sic igitur
 hujusmodi defectus, quamvis naturæ homini videan-
 tur, absolute considerando humanam naturam ex parte
 ejus quod est in ea inferius: amen considerando divinam
 providentiam, & dignitatem superioris partis humana
 natura, satis probabiliter probari potest hujusmodi defe-
 ctus esse penales, & sic colligi potest humanum genus pec-
 cato aliquo originaliter esse infectum.

8; Ex dictis hactenus intelliges, quinque dari
 status in quibus natura humana est, vel fuit, vel

esse potuit, nempe felicem innocentie statum,
 de quo disputatione prima statum integritatis,
 qui à precedenti aliquo modo distinguitur, ut
 disputatione tertia ostensum est statum naturæ
 lapsæ, & per peccatum originale laiciatæ, de
 quo disputatione quarta statum naturæ pergra-
 tiam medicinale Christi reparatæ, in quo in
 præsentem versamur, & de quo actum est disputa-
 tione quinta; & tandem statum naturæ puræ,
 qui eodem nunquam exiit, sed tamen esse
 potuit, ut totâ disputatione sexta contra Jan-
 nium fusè ostendimus. Præter quinque illos sta-
 tus, qui competunt homini viatori, datur status
 patriæ, seu termini, aut beatitudinis, quæ defini-
 tur à Boëtio, status omnium bonorum aggregatum
 perfectus. De quo ultimo statu, in secunda parte
 Theologiæ, Tractatu primo, qui est de ultimo
 fine & beatitudine, Tomo sequenti fusè dis-
 cremus.

FINIS PRIMÆ PARTIS.

*Clypei Theologica Thomistica, contra novos
 eius impugnatores.*

